

Total No. of Printed Pages—20

3 SEM FYUGP GECCOM3 (A/B/C/D)

2024

(December)

COMMERCE

(Generic Elective Course)

Paper : GECCOM3

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GECCOM3A

(Personal Finance)

1. (a) সঁচা নে মিছা লিখা : 1×4=4

Write True or False :

- (i) বিত্তীয় পৰিকল্পনা হৈছে এনে এক প্ৰক্ৰিয়া যাৰ জৰিয়তে ব্যক্তিয়ে জীৱনৰ আশা কৰা আৰু অপ্রত্যাশিত অভাৱ পূৰণৰ ৰোডমেপ তৈয়াৰ কৰিব পাৰে।

Financial planning is a process through which an individual can chart a roadmap to meet expected and unforeseen needs in life.

(ii) নেট ৱৰ্থৰ আন এটা শব্দ হ'ল কাৰ্য্যকৰী মূলধন।

The another term of net worth is working capital.

(iii) জীৱন বীমা পলিচীত লাভ কৰা যি কোনো ধনৰাশি (বনাছকে ধৰি) কৰযোগ্য নহয়।

Any sum received on life insurance policy (including bonus) is not chargeable to tax.

(iv) বিপদৰ যোগাযোগ আৰু বিপদৰ ধাৰণা মানুহৰ সকলো সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ বাবে অপৰিহাৰ্য্য কাৰক।

Risk communication and risk perception are essential factors for all human decision-making.

(b) খালী ঠাই পূৰ কৰা :

1×4=4

Fill in the blanks :

(i) ভৱিষ্যতৰ মূল্য = বৰ্তমানৰ মূল্য (1 + _____)

Future Value =

Present Value (1 + _____)

(ii) জীৱনৰ লক্ষ্য _____ লক্ষ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লাগে।

Life goals should depend on _____ goals.

(iii) কৰ ফাঁকি হ'ল ____.

Tax evasion is ____.

(iv) ____ বিপদ হৈছে সাধাৰণ বজাৰৰ গতিবিধিৰ দ্বাৰা ব্যাখ্যা নকৰা পৰ্টফলিঅ'ৰ বিটানৰ পৰিৱৰ্তনশীলতা।

____ risk is the variability of return on portfolios not explained by general market movements.

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো তিনিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

4×3=12

Write short notes on any *three* of the following :

(a) টকাৰ সময় মূল্য

Time value of money

(b) বাজেট আৰু বাজেটৰ মূল্যায়ন

Budget and evaluation of budget

(c) আয়কৰ আইনৰ ধাৰা 80C ৰ অধীনত কৰ্তন

Deductions under Section 80C of the Income-tax Act

(d) উৎসত কৰ্তন কৰা কৰ

Tax deducted at source

(e) স্বাস্থ্য বীমা

Health insurance

3. (a) “ব্যক্তিগত বিত্তীয় পৰিকল্পনা হৈছে এটা বহল শব্দ যিয়ে কেৱল বিনিয়োগৰ পৰামৰ্শ আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত ধন স্থাপন কৰাতকৈও অধিক বুজায়।” বিত্তীয় পৰিকল্পনা প্ৰক্ৰিয়া আৰু আজিৰ বিত্তীয় বজাৰত ইয়াৰ তাৎপৰ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিবৃতিটো আলোচনা কৰা। 10

“Personal financial planning is a broader term that implies more than mere investment advice and subsequent placement of funds.” Discuss the statement in light of financial planning process and its significance in today’s financial markets.

অথবা / Or

- (b) 3 বছৰৰ শেষত 12% সুতৰ হাৰত 10,000 টকাৰ যৌগিক মান গণনা কৰা যেতিয়া সুতৰ হাৰ হিচাপ কৰা হয়—

Calculate the compound value of ₹10,000 at the end of 3 years at 12% rate of interest when interest is calculated on—

- (i) বছৰেকীয়া ভিত্তিত;
yearly basis;
(ii) ত্ৰিমাসিক ভিত্তিত।
quarterly basis.

5+5=10

4. (a) বিভিন্ন ধৰণৰ আৰ্থিক লক্ষ্য কি কি? দীৰ্ঘম্যাদী আৰ্থিক লক্ষ্য নিৰ্ধাৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াটো ব্যাখ্যা কৰা। 4+6=10

What are different types of financial goals? Explain the process of setting up long-term financial goals.

অথবা / Or

- (b) কাল্পনিক পৰিসংখ্যাৰ সৈতে বিত্তীয় অৱস্থাৰ এখন উদ্ভূত-পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা আৰু নেট ৱৰ্থ বিচাৰি উলিওৱা। 10

Draw a proforma of Balance Sheet of financial status with imaginary figures and find out the value of net worth.

5. (a) কৰ পৰিকল্পনা কি? কৰ পৰিকল্পনা আৰু কৰ ফাঁকিৰ মাজত থকা প্ৰভেদসমূহ কি কি? 4+6=10

What is tax planning? What are the differences between Tax planning and Tax evasion?

অথবা / Or

- (b) আয়কৰ ৰিটাৰ্ন ই-ফাইলিংৰ পদ্ধতি ব্যাখ্যা কৰা। 10

Explain the procedure of E-filing of income-tax returns.

6. (a) ক্ৰেডিটৰ বিভিন্ন উৎস কি কি? বিতংভাৱে ব্যাখ্যা কৰা। 10

What are the various sources of credit? Explain in detail.

অথবা / Or

- (b) “বিনিয়োগ পৰিকল্পনা কৰাৰ সময়ত ৰিস্ক আৰু ৰিটৰ্ন ট্ৰেড অফ হ’ব লাগিব।” এই বক্তব্যৰ প্ৰসংগত ৰিস্ক আৰু ৰিটৰ্নৰ সম্পৰ্ক আৰু ইয়াৰ জোখ-মাখৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

“Risk and return need to be trade off while investment planning.” In the context of this statement, discuss the relationship of risk and return and their measurement.

Paper : GECCOM3B

(Retail Marketing)

1. (a) শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা : $1 \times 3 = 3$

Write True or False :

(i) গণ বিপণনে বজাৰৰ নিৰ্দিষ্ট অংশত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰে।

Mass marketing focuses on specific segment of the market.

(ii) ভেণ্ডিং এক নন-ষ্টোৰ খুচুৰা ৰূপ।

Vending is a non-store format of retailing.

(iii) ষ্টোৰ লেআউট গ্ৰাহকক আকৰ্ষণ কৰাৰ এটা আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ হিচাপে বিবেচনা কৰা হয়।

Store layout is considered as the most important aspect in attracting customers.

(b) খালী ঠাই পূৰ কৰা : $1 \times 3 = 3$

Fill in the blanks :

(i) _____ বিপণন মিশ্ৰণৰ এটা অবিচ্ছেদ্য অংগ।

_____ forms an integral part of marketing mix.

(ii) ভাৰতবৰ্ষত _____ খুচুৰা ব্যৱসায়ীয়ে আধিপত্য
বিস্তাৰ কৰি আছে।

India is dominated by _____
retailers.

(iii) বিশ্ব বাণিজ্য উদ্যোগ (জি. চি. আই.) _____
প্রতিষ্ঠা হৈছিল।

The Global Commerce Initiative
(GCI) was created in _____.

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

3×4=12

Write short notes on any *four* of the
following :

(a) খুচুৰা বিক্ৰেতাৰ বিৱৰ্তন

Evolution of Retailing

(b) হাইপাৰমাৰ্কেট

Hypermarket

(c) খুচুৰা পণ্য পৰিকল্পনা

Retail Product Planning

(d) প্ৰত্যক্ষ বিপণন আৰু প্ৰত্যক্ষ বিক্ৰীৰ মাজৰ পাৰ্থক্য

Difference between Direct Marketing
and Direct Selling

(e) খুচুৰা বিক্ৰেতাৰ আইনী বিষয়

Legal issues in Retailing

3. (a) খুচুৰা বিপণনৰ সংজ্ঞা দিয়া। খুচুৰা বিপণনৰ পৰিসৰ আৰু কাৰ্য্যৱলী সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। $2+6+6=14$

Define retail marketing. Discuss the scope and functions of retail marketing.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতবৰ্ষৰ সংগঠিত আৰু অসংগঠিত খুচুৰা ভাণ্ডাৰৰ প্ৰকাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $7+7=14$

Discuss the types of organized and unorganized retail stores in India.

4. (a) ষ্টোৰ অৱস্থান কি? খুচুৰা বিপণীৰ অৱস্থান কেনেকৈ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হয়? খুচুৰা বিপণীৰ অৱস্থানৰ প্ৰকাৰসমূহ আলোচনা কৰা। $2+6+6=14$

What is store location? How is the location of a retail outlet determined? Discuss the types of retail outlet location.

অথবা / Or

- (b) খুচুৰা মূল্য নিৰ্দ্ধাৰণ কি? খুচুৰা মূল্য নিৰ্দ্ধাৰণত জড়িত কৌশলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। খুচুৰা মূল্য নিৰ্দ্ধাৰণত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা। $2+6+6=14$

What is retail pricing? Discuss the strategies involved in retail pricing. Discuss the factors influencing in setting retail pricing.

5. (a) “ভাৰত কোটি কোটি মানুহৰ ভূমি, এইখন দেশত খুচুৰা বিক্ৰী সম্বন্ধ আৰু সততাৰ দ্বাৰা অতিকৈ প্ৰভাৱান্বিত।”
ব্যাখ্যা কৰা।

14

“India is a land of billions of people; retailing in this country is highly influenced by ethics and relationship.”
Explain.

অথবা / Or

- (b) খুচুৰা বিক্ৰিৰ প্ৰচাৰ মানে কি? খুচুৰা বিক্ৰিৰ প্ৰচাৰৰ স্তৰসমূহৰ সবিশেষ আলোচনা কৰা। বিজ্ঞাপনে খুচুৰা বিক্ৰি প্ৰচাৰত কেনেকৈ সহায় কৰে? $2+6+6=14$

What is retail promotion? Discuss in detail the steps in retail promotion. How does advertising help in retail promotion?

Paper : GECCOM3C

(Labour Welfare and Social Security)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×4=4

Answer the following as directed :

- (a) _____ হৈছে কোনো ঔদ্যোগিক প্রতিষ্ঠানত এক বা ততোধিক ব্যক্তিৰ শাৰীৰিক আঘাতৰ অভাৱনীয় পৰিঘটনা।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

_____ is an unexpected occurrence in an industrial establishment causing bodily injury to one or more persons.

(Fill in the blank)

- (b) সামাজিক সুৰক্ষাৰ অৰ্থ হ'ল এখন সমাজত জীৱন আৰু সম্পত্তিৰ সুৰক্ষাৰ ব্যৱস্থা।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Social security refers to the provision for security of life and property in a society.

(Write True or False)

- (c) The Maternity Benefit Act, 1961ত কৰ্মচাৰীসকলক চিকিৎসা বীমা প্ৰদানৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হৈছে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The Maternity Benefit Act, 1961 deals with providing medical insurance to employees.

(Write True or False)

(d) _____ মানে শ্রমিকৰ বাবে জীৱনটোক জীয়াই থকাৰ
যোগ্য কৰি তোলাৰ সেই সকলোবোৰ প্ৰচেষ্টা।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

_____ means all those efforts to make life
worth living for workmen.

(Fill in the blank)

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো তিনিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 4×3=12

Write short notes on any *three* of the
following :

- (a) ঔদ্যোগিক স্বাস্থ্য আৰু স্বাস্থ্যবিধি
Industrial Health and Hygiene
- (b) সামাজিক বীমা
Social Insurance
- (c) দুৰ্ঘটনাৰ প্ৰৱণতা
Accident Proneness
- (d) Intramural কল্যাণ
Intramural Welfare
- (e) গ্ৰুপ বীমা আঁচনি
Group Insurance Scheme

3. (a) শ্রমিক কল্যাণৰ ধাৰণা আৰু গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা। 11

Explain the concept and importance of labour welfare.

অথবা / Or

- (b) ঔদ্যোগিক দুৰ্ঘটনা কি? ঔদ্যোগিক দুৰ্ঘটনাৰ কাৰণ আৰু
প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is industrial accident? Discuss the causes and effects of industrial accidents.

4. (a) সামাজিক সুৰক্ষা কি? ইয়াৰ পৰিসৰ আৰু গুৰুত্বৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is social security? Discuss its scope and importance.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতৰ সামাজিক সুৰক্ষাৰ বাবে বিভিন্ন আইন আৰু
আঁচনিৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11

Discuss the implications of various legislations and schemes for social security in India.

5. (a) The Employees Compensation Act, 1923 ৰ অধীনত আংশিক অক্ষমতা আৰু সম্পূৰ্ণ অক্ষমতাৰ সৈতে জড়িত বিধানসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

11

Discuss the provisions relating to partial disablement and total disablement under the Employees Compensation Act, 1923.

অথবা / Or

- (b) The Employees' Provident Funds and Miscellaneous Provisions Act, 1952 ৰ অধীনত কৰ্মচাৰী পেঞ্চন আঁচনি আৰু কৰ্মচাৰীৰ জমা-সংযোজিত বীমা আঁচনি-সম্পৰ্কীয় বিশেষত্ববোৰ আলোচনা কৰা।

Discuss the features relating to Employees' Pension Scheme and Employees' Deposit-linked Insurance Scheme under the Employees' Provident Funds and Miscellaneous Provisions Act, 1952.

6. (a) The Employees State Insurance Act, 1948 অনুসৰি ৰোগ আৰু নিযুক্তিৰ আঘাতৰ ক্ষেত্ৰত কৰ্মচাৰীসকলক লাভালাভৰ ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

5+6=11

Discuss the provision of benefits to employees in case of sickness and employment injury as per the Employees State Insurance Act, 1948.

অথবা / Or

- (b) The Minimum Wages Act, 1948 ৰ অধীনত
মজুৰিৰ নিম্নতম হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আলোচনা
কৰা।

11

Discuss the procedure for fixing
minimum rate of wages under the
Minimum Wages Act, 1948.

Paper : GECCOM3D

(Financial Markets and Instruments)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×6=6
Answer the following as directed :

(a) ভাৰতৰ বিত্তীয় ব্যৱস্থাৰ এটা উপাদানৰ নাম উল্লেখ কৰা।
Name one component of Indian financial system.

(b) 'জমা প্ৰমাণপত্ৰ' আৰু 'বাণিজ্যিক পত্ৰ' হৈছে মুদ্ৰা বজাৰৰ প্ৰতিভূ।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

'Certificate of deposits' and 'commercial papers' are instruments of money market.

(Write True or False)

(c) বম্বে ষ্টক বিনিময় কেন্দ্ৰৰ বিস্তাৰিত বজাৰ সূচকৰ নাম লিখা।

Name the broad market index of BSE.

(d) প্ৰাথমিক বজাৰক _____ নামেৰে জনা যায়।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

Primary market is also known as _____.

(Fill in the blank)

- (e) কোম্পানীয়ে যেতিয়া বৰ্তমানৰ অংশধাৰকসকলৰ পৰা নতুন অংশপত্ৰ বিলি কৰি পুঁজি সংগ্ৰহ কৰে, ইয়াক _____ বুলি জনা যায়।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

When a company raises fund from its existing shareholders, by issuing them new shares, it is called _____.

(Fill in the blank)

- (f) ষ্টক বিনিময় কেন্দ্ৰ এক সংগঠিত বজাৰ।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Stock exchange is an organized market.

(Write True or False)

2. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

3×4=12

Answer any *four* of the following questions briefly :

- (a) মুদ্ৰাৰ বজাৰ আৰু মূলধন বজাৰৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য দাঙি ধৰা।

Distinguish between Money Market and Capital Market.

- (b) ট্ৰেজাৰী বিলৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

Write a note on treasury bill.

- (c) প্ৰতিভূৰ তালিকাভুক্তকৰণ কি ?

What is listing of securities?

- (d) ৰেপো ৰেট আৰু ৰেভিনিউ ৰেপো ৰেটৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য দাঙি ধৰা।

Distinguish between Repo Rate and Revenue Repo Rate.

- (e) বিত্তীয় বজাৰ সম্পৰ্কে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain financial market in brief.

3. (a) ভাৰতৰ বিত্তীয় বজাৰৰ পৰিকাঠামো সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

11

Discuss the structure of financial market in India.

অথবা / Or

- (b) এখন দেশৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত বিত্তীয় বজাৰৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

Discuss the role of financial market in the economic development of a country.

4. (a) মুদ্রা বজাৰৰ মিউচুয়েল ফাণ্ড (MMMFs) কি? MMMFs ৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ আলোচনা কৰা।

3+4+4=11

What are money market mutual funds (MMMFs)? Discuss the advantages and disadvantages of MMMFs.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতৰ মুদ্রা বজাৰৰ শেহতীয়া উত্তৰণৰ মূল্যায়ন কৰা। 11

Evaluate the recent developments of money market in India.

5. (a) নতুন বিলি বজাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া। নতুন বিলি বজাৰত বিত্তীয় প্ৰতিভা বিলি কৰা পদ্ধতিবিলাক ব্যাখ্যা কৰা।

2+8=10

Define new issue market (NIM). Explain the methods of issue in the new issue market.

অথবা / Or

- (b) প্ৰাৰম্ভিক বাজহাৰ প্ৰস্তাৱ কি? বুক বিল্ডিংৰ প্ৰক্ৰিয়াসমূহ আলোচনা কৰা।

2+8=10

What is initial public offering? Discuss the processes of book building.

6. (a) গৌণ বজাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া। গৌণ বজাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

2+8=10

Define secondary market. Explain the need and importance of secondary market.

(20)

অথবা / Or

(b) ভাৰতৰ ষ্টক বিনিময় বজাৰৰ ওপৰত এটি অৱলোকন
আগবঢ়োৱা।

10

Give a detailed overview on Stock
Exchange Market of India.

***